

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОМБУДСМАН

ИЗХ. №

37-32/19.12.17

ДО
ВЪРХОВНА АДМИНИСТРАТИВНА
ПРОКУРАТУРА

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ ПРОКУРОРИ,

Обръщам се към Вас с молба да защитите и подкрепите правата на гражданите при оспорването на решения на Комисията за енергийно и водно регулиране. Протестирането на актовете на независимия регулатор от страна на прокуратурата остава единственият способ за съдебна защита срещу утвърдени цени, ако те са евентуално незаконосъобразно определени от гледна точка на законовите цели, принципи и изисквания.

Конкретният повод за молбата са Решение №БП-Ц-20 от 30.11.2017 г. за одобряване на бизнесплан и за одобряване и утвърждаване на цени на ВиК услуги на „ВиК“ЕАД Бургас, Решение №БП-Ц-21 от 30.11.2017 г. за одобряване на бизнесплан и за одобряване и утвърждаване на цени на ВиК услуги на „ВиК“ЕООД Ямбол, Решение №БП-Ц-22 от 30.11.2017 г. за одобряване на бизнесплан и за одобряване и утвърждаване на цени на ВиК услуги на „ВиК“ООД Враца и Решение № Ц-34 от 15.12.2017 г., с което са изменени цените на водоснабдителните и канализационните услуги за 2018 г., предоставени на потребителите в областите: Смолян, Варна, Пловдив, Силистра, Кърджали, Русе, Перник, Монтана, Шумен, Сливен, Бургас, Ямбол, Враца, София-град.

Безспорно правилното определяне на цените на ВиК услугите е въпрос от обществена значимост за развитие на ВиК сектора и на практика КЕВР и ВиК дружествата обсъждат цени, които се плащат от трета страна, без последната да има възможност да вземе отношение по тях и да ги оспорва. В случая за пореден път КЕВР не проведе обществено обсъждане по този въпрос, засягащ потребителите в изброените по-горе области.

Въпрос от особена важност е този за социалната поносимост на цената на ВиК услугите, относно която КЕВР ползва данни от изследване „Статистика на доходите и условията на живот“. По данни на НСИ, за годината се правят две изследвания относно средномесечния доход на домакинствата: „Наблюдение на домакинските бюджети“ и „Статистика на доходите и условията на живот“.

Според материал на КЕВР, озаглавен „Социална поносимост на цените на ВиК услуги за 2015 г.“, по информация от НСИ става ясно, че данните и от двете изследвания отговарят на изискванията за точност и представителност. От Комисията се отбелязва, че ползването на „Статистика на доходите и условията на живот“ значително ще увеличи размера на социалната поносимост на цените на ВиК услугите и не може да се прецени какъв ще е дългосрочният ефект от използването на тези данни.
[/http://www.dker.bg/uploads/documents/vik/soc-ponosimost-actual-2015.pdf/](http://www.dker.bg/uploads/documents/vik/soc-ponosimost-actual-2015.pdf)

Въпреки това, независимият регулатор я прилага като посочва, че цените са много под социалната поносимост на ВиК услугите. Като пример, КЕВР взема по-високите данни за социално поносима цена (в лв./куб.м) за 2015 г.: Враца – 551 вместо 366; Пловдив – 626 вместо 356; Сливен – 481 вместо 345; Ямбол – 593 вместо 363; София – 1057 вместо 587. В Решението на КЕВР № Ц-34/15.12.2017г. са използвани данни от изследването „Статистика на доходите и условията на живот“, като не се посочват убедителни мотиви и аргументи, защо са пренебрегнати данните от изследването „Наблюдение на домакинските бюджети“. Публични данни от изследването „Наблюдение на домакинските бюджети“ по области за 2016г. няма.

В същото време при определянето на социалната поносимост на цената на водата, изследванията на НСИ са по области и не отчитат например по-ниските доходи в селата и др.

Кое е определящото да се приеме тази цена от независимия регулатор не е ясно, нито бе обяснено по време на откритото заседание.

Инфлацията, която е взета предвид при увеличението на цените за ВиК услуги за 2018 г. - 1,937%, видно от доклада/стр.3/, е справка от интернет сайта на НСИ от началото на годината към края на м.октомври. Всеки би могъл да направи справка в сайта на НСИ, при която ще установи, че за посочения период инфлацията е 0,7%. 1.9% е инфлацията за периода от м.декември 2016 г. до м. октомври 2017 г. В същото време, да се приема период на инфлация от началото на годината до м.октомври 2017 г., съгласно Указания на КЕВР за образуване на цените на ВиК услугите за регулаторния период 2017-2021 г., е незаконосъобразно, по следните съображения:

Съгласно чл.6, т.2 от Наредбата за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги /НРЦВКУ/, при метод за регулиране "горна граница на цени":

- утвърждават се цени за ВиК услуги за първата година на регулаторния период/2017-2021 г./;

- одобряват се цени за следващите години от регулаторния период;

- изменя одобрената цена на база актуална информация за инфлацията от влизане в сила на утвърдената цена за първия ценови период.

От изложеното може да се направи единствено правилният извод, че за началния период на инфлацията, като предпоставка за изменение на одобрените цени на ВиК услугите, следва да се взема моментът от влизане в сила на утвърдената цена за първия ценови период.

За ВиК дружествата този момент е различен.

Абсурдността на ситуацията се онагледява с предстоящото изменение на цените:

За ВиК операторите, на които предстои да се изменят цените, цената на водата им е определена с решения на КЕВР от 2017 г., като например за ВиК Ямбол – с Решение № БП-Ц-21/30.11.2017 г. се утвърждават цени, считано от 01.12.2017 г.

Съобщението за насрочване на заседанието за обсъждане на доклада на работната група за 7 декември е публикувано на интернет страницата на КЕВР на 30.11.2017 г. т.е., докладът се е изготвял по времето, когато е текла процедурата по утвърждаване и одобрение на цените на ВиК Ямбол. В него са посочени параметрите, които оказват влияние върху цената на водата, която дефакто още не е била утвърдена/одобрена, но вече се знае, че ще бъде увеличена.

При спазване на нормативните изисквания, одобрената цена на водата за ВиК Ямбол за 2018 г. не би следвало да се изменя. Вместо това, за този ВиК оператор цената на водата е с най-голямото увеличение – 20%.

Следва да се отбележи, че в решението си от 15.12.2017г. КЕВР като констатира посоченото от омбудсмана противоречие и намира възраженията на институцията за основателни, приема, че при изменение на цените следва да бъде приложена инфлацията от влизането в сила на утвърдените цени на ВиК услугите на съответните дружества до датата на изчисление на изменението

Съгласно Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги /ЗРВКУ/, държавният регулатор трябва да се ръководи от принципите, регламентирани в чл.7, а именно:

- осигуряване на условия за предоставяне на всеобщ достъп и социална поносимост на В и К услугите;

- предотвратяване на злоупотреба с господстващо положение;

- защита на интересите на потребителите;

- икономическа обосновааност на цените на В и К услугите;

- отчитане нуждите на потребителите, които поради географски, терени или други причини се намират в неравнопоставено положение.

Във връзка с горното, следва да обърне внимание също, че КЕВР не одобрява общи условия на договорите за предоставяне на ВиК услуги, съгласно изискванията на закона

Вместо договорни отношения, издиректор на ВиК Сливен например издава заповед съгласно решението на Комисията за утвърждаване на цени, считано от 1.10.2017 г. Независимият регулатор утвърждава общи условия на водопреносната дейност, а съгласно законовите изисквания следва да утвърди общи условия на договорите /чл.6, ал.1 т.5 от ЗРВИКУ/, а ВиК дружествата да имат ангажмент да сключат индивидуални договори с потребителите, макар и при общи условия.

Държавният регулатор не спазва НРЦВКУ при изменение на цените.

Съществуват противоречия между Указанията на КЕВР за образуване на цените на ВиК услугите за регулаторния период 2017-2021 г. и НРЦВКУ.

Единната цена на ВиК услугите на територията на една асоциация -принцип, който задължително се спазва по закон, не прави разлика в начина на доставяне на водата, липсата на инвестиции.

На практика, по този начин гражданите в една асоциация се поставят в неравностойно положение. Най-ошетени са малките населени места, където водата се доставя по гравитачен път. В момента те плащат цена на водата, каквато плащат жителите на големите градове, където доставянето на вода изисква разходи за ВиК дружествата и където се влагат инвестиции в мрежата.

Считам също така, че следва да се извърши проверка и на бизнесплановите на ВиК дружествата, одобрени от КЕВР, доколкото фактурираното количество вода в бъдещите оперативни разходи е занижено, а разходите за инвестиции и амортизационни отчисления са завишени. Така също се обосновава по-висока цена на ВиК услугите.

В заключение ще посоча, че съгласно съдебната практика /Решение № 5343/2017г. по дело 6731/2016 на АССГ/ за гражданите е налице правен интерес от оспорване решението на КЕВР за цената на водата. Изложените съображения са, че водата за питейно-битови нужди е призната за основна жизнена потребност и ако цените са незаконосъобразно определени, това би довело до затруднение или невъзможност за част от потребителите да ги заплащат, вследствие на което водоснабдяването им да бъде преустановено. За гражданите оспорването на решението на КЕВР е единственият способ за защита срещу утвърдените цени, ако те са евентуално незаконосъобразно определени от гледна точка на целите, принципите и изискванията на ЗРВКУ, в това число относно социалната поносимост на цената за достъп до вода за питейно – битови нужди.

В качеството си на обществен защитник, категорично споделям това становище, тъй като противното означава погазване на основно човешко право – правото на защита. Съгласно Конституцията на Република България всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени негови права или законни интереси. Необжалваемостта на решенията на КЕВР от страна на гражданите, на практика възпрепятства правото им на защита.

Предвид горното, моля в законоустановените срокове да подадете протест по отношение на горепосочените решения с оглед на тяхната незаконосъобразност.

С уважение,

МАЯ МАНОЛОВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

